בותני' אהעושה סוכתו תחת האילו כאילו

עשאה בתוך הבית סוכה על גבי סוכה

העליונה כשרה והתחתונה פסולה ר' יהודה

אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה

כשרה: גבן אמר רבא ילא שנו אלא באילו

שצלתו מרובה מחמתו אבל חמתו מרובה

מצלתו כשרה ממאי מדקתני כאילו עשאה

בתוך הבית למה לי למיתני כאילו עשאה

בתוך הבית ליתני פסולה אלא הא קמ"ל

דאילן דומיא דבית מה בית צלתו מרובה

מחמתו אף אילן צלתו מרובה מחמתו וכי

חמתו מרובה מצלתו מאי הוי הא קא

מצמרף סכך פסול בהדי סכך כשר אמר רב

פפא בשחבטן אי בשחבטן מאי למימרא

מהו דתימא ניגזור היכא דחבמן אמו היכא

דלא חבמן קמ"ל דלא גזרינן הא נמי תנינא

הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת

הקיסום וסיכך על גבן פסולה ואם היה

סיכוך הרבה מהן או שקצצן כשרה היכי

דמי אילימָא בשלא חבמן הא קא מצמרף

מכך פסול עם מכך כשר אלא לאו כשחבמן

ושמע מינה דלא גזרינן מהו דתימא הני מילי

בדיעבד אבל לכתחילה לא קמ"ל: סוכה

ע"ג סוכה וכו': ת"ר יו(בסוכות) תשבו יולא

בסוכה שתחת הסוכה ולא בסוכה שתחת

האילן ולא בסוכה שבתוך הבית אדרבה בסוכות תרתי משמע אמר רב נחמן בר

יצחק בסכת כתיב אמר ר' ירמיה הפעמים

ששתיהן כשירות פעמים ששתיהן פסולות

פעמים שתחתונה כשרה והעליונה פסולה

פעמים שתחתונה פסולה והעליונה כשרה

פעמים ששתיהן כשירות היכי דמי כגון

שתחתונה חמתה מרובה מצלתה והעליונה

צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה בתוך

עשרים פעמים ששתיהן פסולות היכי דמי

כגון דתרוייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא

עליונה למעלה מעשרים אמה פעמים

שתחתונה

דלא מסיק אדעתיה למיחש אתחתונה משום נירוף פסול עם כשר

ומדחזי לעליון כי חמתו מרובה סבר כמאן דליתיה דמי ולא פסיל לתחתונה קא משמע לן דלא גזרינן הא אטו הא ודוחק הוא זה

ועוד דמהאי טעמא הוה מני למימר שתיהן כשרות אלטריך ליה

וגרים ר"ת תחתונה כשרה והעליונה פסולה היכי דמי כגון דעליונה

חמתה מרובה מללתה ותחתונה ללתה מרובה מחמתה וקיימא תחתונה בחוך כ' כלומר אבל העליונה לא חיישינן בכל ענין דקיימא ואפילו

למעלה מעשרים לא מיפסלא התחתונה בהכי והיינו דקאמר הש"ס

מהו דתימא ליצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר כלומר שיחשב סכך

כשרה והעליונה פסולה

היכי

מסורת הש"ם

תורה אור השלם בַּסְכֹּת תַּשְׁבוּ שְׁבְּעַת יְמִים כְּל הָאֶוְרָח בְּישְׂרָאֵל יַשְׁבוּ בַּסְכֹּת:

הנהות הב"ח

(מ) תום' ד"ה הל הל מלטרף וכו׳ והאי לחודיה קלי והאי לחודיה קאי ולא אמרינן:

לעזי רש"י

לט"ש. פסיסים. טרייל"א. גפן המוגבה על סר"י אי אבן ייב כלונסאות. אידר"א (יידר"א). קיסוס (צמח מטפס).

מוסף רש"י

הדלה. טרלי״ד גלע״ו (לקמן יא.). ואת הקיסוס. ליר"א בלע"ז והוא נדלה כגפן (שם). פסולה. שאין מסככין במחובר, דאמר מר ומיקבך, בפסולת גורן ויקב **הכתוב מדבר** (לקמו יא.). יאפנול לולכל (לקוון או). ואם היה סיכוך הרבה מהן. ומבטלן ברוב, או שקצצן. אף לאחר שסככה בהן, ולא אחרינן חחילת עשייתה בפסול ופסולה

מתבי' כאינו עשאה בסוך הבים. ופסולה כדתניא בברייתא בגמ': א) למנון יא, ב) נייל בתחתונה מתורה בחור בחור במני או לה נתרא מתול תורה חתם תורה התחתונה פסולה. דשני סככין יש לה וקרא פסיל סוכה תחת סוכה כדלקמן: אם אין דיורין. בגמרא [י.] מפרש לה: גבו' למה לי למיסני כאילו עשאה בחוך הבים. מההוא קרא דנפקא לן תוך הבית נפקא לן מחת האילן ולמה לי למיתלי האי

בהחיך: הא קא מלערף סכך פסול. מחובר סכך פסול הוא דכתיב (דברים טו) באספך מגרנך ומיקבך ממה שאתה מאסף מגרנך עשה סוכתך בפסולת גורן כגון קשין ובפסולת יקב כגון אשכולות ריקניות חמורות אלמא תלוש בעינן ומהני לל האילן לול הסכך להשלים ולתה של סוכה: בשחבטן. השפיל ענפיו למטה מעורבין עם סכך כשר וחין נראין בעין וסכך כשר רבה עליו ומבטלה דמדאורייתא כל מילי בטל ברובא כדתגן במתני' (לקמן דף יא.) אם היה סיכוך מרובה מהן כשרה: מחי למימרה. למה ליה לרבה למימר כשרה ולמתניתין למה ליה למימר כחילו עשאה בחוך הבית לאשמועינן דלא פסול אלא דומיא דבית האי לאו תחת שני סככים הוא דכיון דחמתו מרובה דענפיו מועטין וסכך כשר רצה עליו מהיכא תיתי למיפסל לאו משום שני סככים איכא דהא חד סככא הוא ולאו משום מחובר איכא דהא בטל ליה ברובא. שמע מינה מהכא שמסככין על קני הגג שקורין לט"ש אע"פ שסמוכות זו לזו בפחות מג' כיון שחמתן מרובה מצלתן ואומר רבי דוהו השיעור כשהקנים והאויר שביניהן בשוה כדאמרינן (לקמן דף כב:) כזווא מלעיל כאסתרא מלתחת ובעוד שהו הכסוי והקנים בשוה אין לריך לנענע אבל אם הקנים רבה נוטל אחת מבינתים. וכל לשון חבטה שבהש"ם לשון השפלה והמפרש חבטה תלישה או שליפה טועה דאי מחובר הוא מאי אהני ואי תלוש הוא הא קתני או קצצן מכלל דרישה מחוברים ועוד הי תלוש הוה ללתה מרובה מחמתה אמאי לא הלא נפלו על הסכך וגבי הדלה עליה אמאי בעי סיכוך הרבה מהן: אטו היכא דלא חבטן. דאיכא משום מחובר דמלטרף סכך פסול לכשר דאינו מעורב ביניהם ולחודיה קאי ולא בטיל: הדלה. הרים ופשט עליה

כעין דלית שקורין טרייל"א: קיסוס. עשב המתפשט מאד ושרשיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות: פסולה. משום מחובר: היכי דמי. סיכוך הרבה מהן דמכשיר ליה בביטול אי דלא חבטן דלא בטיל אמאי כשירה: הא קמלטרף. ונמלא מסכך במחובר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא את הצל וצריך להיות צלתה מרובה מחמתה לבד מזה: אלא דחבטן. דבטיל אגב כשר והוה ליה כוליה כשר: דיעבד. דקתני הדלה: ה"ג שתיהן כשירות היכי דמי כגון שהתחתונה חמתה מרובה מללחה ועליונה ללחה מרובה מחמחה וקיימא עליונה בתוך עשרים שתיהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו ללתן מרובה מחמחן וקיימה עליונה למעלה מכ' החחונה כשרה ועליונה פסולה

פסול מחמת דקיימא העליונה למעלה מעשרים קמ"ל דכי האי גוונא לא חשיב סכך פסול ובריש עירובין (דף ג. ושם) משמע קלת כפירוש ר"ת גבי מקלת סכך בחוך כ' ומקלת למעלה מעשרים אף על גב דאי שקלת לההיא יהא חמתה מרובה מללחה משמע החם דכשרה משום דעכשיו הויא לה צלתה מרובה מחמתה ומיהו גבי הוצין יורדין פירשנו לעיל דאפילו חשיב סכך פסול כשרה דמיירי כשצלתה מרובה מחמתה מה שבחוך עשרים והא דקאמריגן (שם) אי קלשת לה ויהא חמתה מרובה מצלחה הייגו לפי שלא יכול להתקיים הסכך שבחוך עשרים דמחמת קלישותו יבא הרוח ויפור או יפול: בסבת. ואפילו למאן דאמר יש אם למקרא מודה דלא לחנם נכתב המסורת כדפרישית לעיל (דף ו:): תחתונה כשרה. כבר פירשתי לעיל:

הא קא מצמרף סכך פסול בהדי סכך כשר. לפי שהאילן מחובר ובעינן דבר תלוש דומיא דפסולת גורן ויקב ואם הסוכה שתחת האילן מסוככת כראוי שללתה מרובה מחמתה לאו מיסתבר שתיפסל משום לירוף סכך פסול כיון דכי שקלת ליה לפסול אכתי

ללתה מרובה אלא כשאין ללתה הא דקאמרינן תחתונה כשרה

רמי ורבינו תם מפרש דלמעלה מעשרים לא חשיב סכך פסול מאחר שאין הפסול אלא מחמת גובה שקשה ועליונה פסולה איצטריך ליה מהו דתימא נלטרף סכך פסול בהדי סכך כשר שדחק בקונטרס לפרש דאע"ג דקיימא עליונה בתוך כ' מהו דתימא ניגזר למיפסל תחתונה משום דזימנין דקיימא עליונה למעלה מעשרים

מרובה אלא מחמת הפסול איירי והא דלא משני כגון דבלאו פסול ללתה מרובה משום דח"כ מאי למימרא דהשתא נמי דמשני בשחבטן קא פריך מאי למימרא ותדע דגבי מקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המטה מכשירין לקמן (דף טו.) בשיש ריוח ביניהן כמותן ואע"ג דלא מהני בהו חבטה לבטל ברוב כיון דמינכרין ולא מיערבן דהאי לחודיה קאי (א) ולא אמרי׳ דתפסול משום מנטרף סכך פסול דכיון דכי שקלת ליה סגי בכשר ועוד אמרינן לעיל (דף ד:) היתה גבוהה מעשרים והולין יורדין לתוך עשרים אם נלתם מרובה מחמתם כשרה והא דאמרינן בסמוך תחתונה כשרה ועליונה פסולה כגון שהתחתונה ללתה מרובה מחמתה והעליונה חמתה מרובה מצלתה וקיימי תרוייהו בתוך עשרים דמשמע הא קיימא עליונה למעלה מעשרים תחתונה נמי פסולה משום דמלטרף סכך פסול בהדי סכך כשר התם מיירי כשחין התחתונה ללתה מרובה אלא מחמת עליונה וכי האי גוונא הוה מלי לאשכוחי שתיהן פסולות אי קיימא עליונה למעלה מעשרים אלא דמשכח לה שפיר וא"ת כיון דאין תחתונה ללתה מרובה אלא מחמת עליונה אמאי כשרה הא לקמן בריש הישן (דף כב.) אמרינן סוכה המדובללת כשרה ומפרש שמואל בגמרא קנה עולה קנה יורד וקאמר אביי לא שנו אלא שאין בין זה לוה שלשה אבל יש בין זה לזה ג' פסולה וי"ל דהא אמר רבא התם דאפילו יש בין זה לזה שלשה אם יש בגגו טפח אמרינן חבוט

לם א ב ג מיי׳ פ״ה מהלכות סוכה הלכה יב סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי חרכו סעיף א: ם ד ה מיי שם הלכה כב סמג שם טוש"ע א"ם

רבינו חננאל

מתני' העושה סוכתו תחת באילן שצלתו מרובה מחמתו, מפני שהיא כסוכה תחת הסוכה, אבל אם היה [אילן] שחמתו מרובה מצלתו, שאינו חשוב כסוכה, וחתך [את] הנוף הנתוז על גבי הסכד תנוף הנותן על גבי הטכן כשרה. כיוצא בו הדלה עליה [פי' על הסוכה] את הגפן ואת הדלעת את הגפן האת החיבו ואת הקיסום, וסיכך על גבן פסולה, דמצטרף סכך פסול. ופי׳ן זה הגפז נסול, (פין ווו ווגפן והדלעת והקיסום, בהדי סכך כשר [של סוכה] לפיכך פסולה. אם קצצן כשרה ואפילו לכתחלה, ילא גזרינן היכא דקצצן . אטו והיכאז דלא קצצז. רבנן בסוכות תשבו, בסכת . חסר כתיב. דמשמע סוכה י - - -, אמרו לא בסוכה שעל גבי סוכה ולא בסוכה שתחת האילן ולא בסוכה שבתוך הבית. אמר ר' ירמיה פעמים ששתיהן כשרות פעמים ששתיהן פסולות שהתחתונה כשרה והעליונה פסולה פעמים שהעליונה כשרה והתחתונה פסולה. וכולן

פשוטות הן.